

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.4 OBOLEVNOST

2.4.1 BOLEZNI SRCA IN OŽILJA

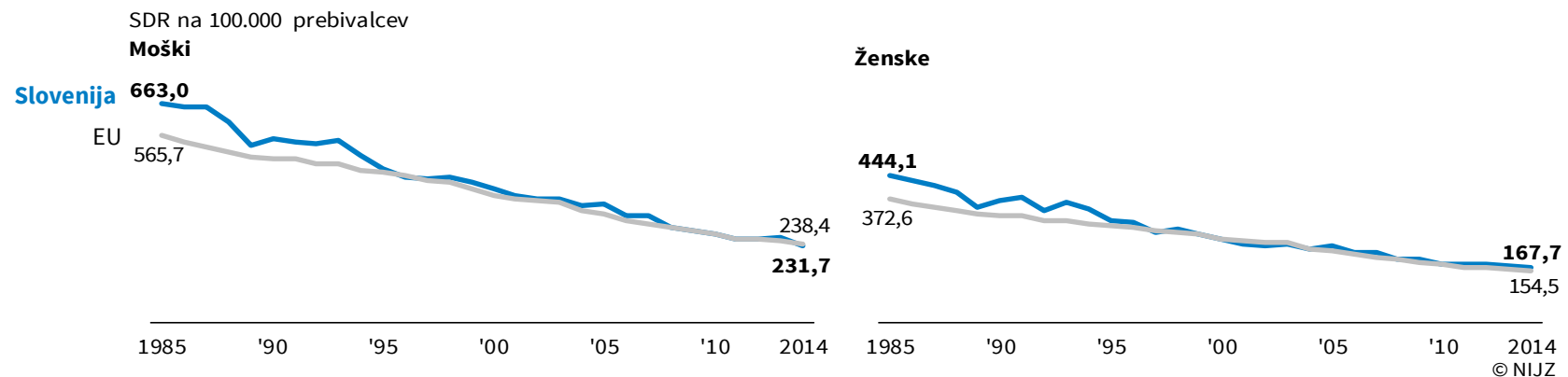
Kljub znatnemu upadu v zadnjih desetletjih bolezni srca in ožilja ostajajo najpogostejši vzrok smrti v Sloveniji, v letu 2016 so predstavljale 40 % vseh smrti (pri ženskah 47 %, pri moških 32 %). Od leta 2009 pri moških bolezni srca in ožilja niso več najpogostejši vzrok smrti, temveč so na 2. mestu, za neoplazmami.

Najpogostejši smrtni bolezni srca sta akutni miokardni infarkt (imenovan tudi srčni infarkt ali srčna kap) in srčna odpoved, medtem ko je med možganskožilnimi boleznimi največ smrti zaradi možganske kapi. Starostno standardizirana stopnja umrljivosti zaradi bolezni srca in ožilja je v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja v Sloveniji presegala povprečje EU, vendar se je pri obeh spolih ta razlika zmanjševala in je od leta 2000 na ravni evropskega povprečja.

Bolezni srca in ožilja obsegajo vrsto bolezni, povezanih z obtočili. Najpogostejše bolezni srca so ishemična bolezen srca (vključno z akutnim miokardnim infarktom, AMI), motnje srčnega ritma, srčna odpoved (popušcanje srca) ter bolezni srčnih zaklopk. Med možganskožilnimi (cerebrovaskularnimi) boleznimi je najpogostejša možganska kap

(cerebrovaskularni insult, CVI), ki je lahko posledica motenj dotoka krvi v možgane ali možganske krvavitve. Zelo pogosta bolezen srca in ožilja je tudi hipertenzija (visok krvni tlak), ki je hkrati tudi dejavnik tveganja za bolezni srca in za možganskožilne bolezni. Zmanjšanje stopnje umrljivosti za boleznimi srca in ožilja je znatno pripomoglo k podaljšanju pričakovane življenjske dobe, kar pripisujemo zmanjšanju nekaterih dejavnikov tveganja, npr. kajenja, preprečevanju akutnih dogodkov (AMI in CVI) z nadzorom vrednosti krvnega tlaka, krvnega sladkorja in krvnih maščob z zdravlili ter izboljšani tehnologiji zdravljenja in ukrepanja ob akutnih dogodkih. Vendar pa možnosti za nadaljnje zmanjševanje ovira porast nekaterih drugih dejavnikov tveganja, kot sta debelost in sladkorna bolezen.

2.4.1 Graf 1: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu, Slovenija in EU, 1985–2014

Viri: WHO <http://data.euro.who.int/hfad>, 19. 1. 2018 - EU za obdobje 1985–2014, Slovenija za obdobje 1985–2010
NIJZ - Slovenija za obdobje 2011–2014

2.4.1 Tabela 1: **Umrli zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

		Starostna skupina										SKUPAJ	
		0-34 let	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+		
Število													
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	9	13	15	48	79	120	194	263	296	2.098	3.135
		Ž	2	3	4	11	21	30	73	79	194	4.258	4.675
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	1	2	2	9	16	17	47	55	93	529	771
		Ž	1	-	2	6	8	5	25	21	67	1.042	1.177
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	2	8	8	24	49	78	90	150	110	577	1.096
		Ž	-	1	2	2	7	16	26	33	59	645	791
Srčna odpoved	I50	M	-	-	-	-	1	1	2	3	18	410	435
		Ž	-	-	-	-	-	-	-	2	15	1.250	1.267
Hipertenzivna bolezen srca	I11, I13	M	-	-	-	-	-	-	6	9	10	185	210
		Ž	-	-	-	-	2	2	3	6	20	507	540
Bolezni zaklopk	I06-I 08, I33-I36, I38	M	-	1	-	2	-	1	6	10	18	145	183
		Ž	-	-	-	-	1	1	6	4	10	313	335
Na 100.000 prebivalcev starostne skupine													
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	2,3	15,7	19,0	63,4	100,6	160,0	267,1	454,7	777,5	3.240,2	306,2
		Ž	0,5	4,0	5,5	15,3	27,6	40,5	100,6	127,0	412,9	3.679,2	449,4
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	0,3	2,4	2,5	11,9	20,4	22,7	64,7	95,1	244,3	817,0	75,3
		Ž	0,3	-	2,8	8,4	10,5	6,7	34,5	33,8	142,6	900,4	113,1
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	0,5	9,7	10,1	31,7	62,4	104,0	123,9	259,3	288,9	891,1	107,0
		Ž	-	1,3	2,8	2,8	9,2	21,6	35,8	53,1	125,6	557,3	76,0
Srčna odpoved	I50	M	-	-	-	-	1,3	1,3	2,8	5,2	47,3	633,2	42,5
		Ž	-	-	-	-	-	-	-	3,2	31,9	1.080,1	121,8
Hipertenzivna bolezen srca	I11, I13	M	-	-	-	-	-	-	8,3	15,6	26,3	285,7	20,5
		Ž	-	-	-	-	2,6	2,7	4,1	9,6	42,6	438,1	51,9
Bolezni zaklopk	I06-I 08, I33-I36, I38	M	-	1,2	-	2,6	-	1,3	8,3	17,3	47,3	223,9	17,9
		Ž	-	-	-	-	1,3	1,3	8,3	6,4	21,3	270,5	32,2

Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM 2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

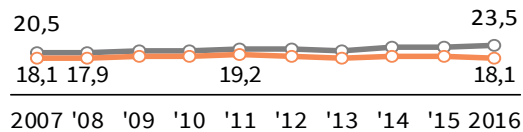
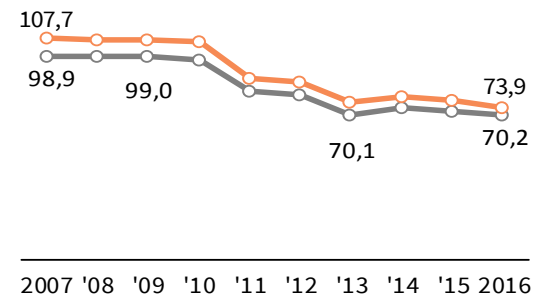
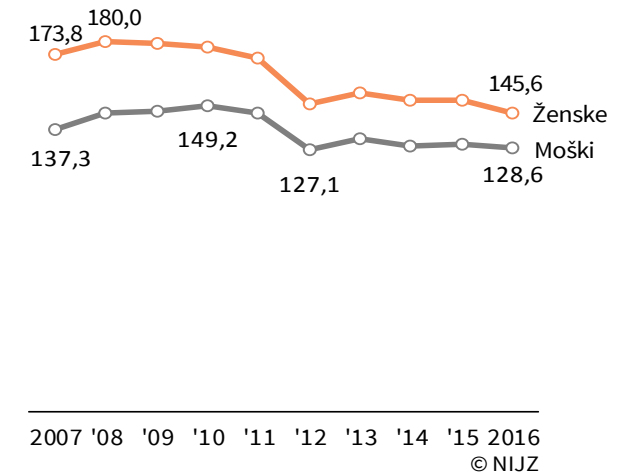
Za boleznimi srca in ožilja je v letu 2016 umrlo več žensk kot moških, pri obeh spolih je bilo največ oseb v starostni skupini 75 let in več. Pri ženskah so bile vzrok predvsem srčna odpoved (27,1 %) in možganskožilne bolezni (25,2 %), medtem ko so bile pri moških pogosteje vzrok ishemične bolezni srca (27,5 %).

V starostnih skupinah do 74 let je za boleznimi srca in ožilja umrlo več moških. AMI in CVI sta pomembna vzroka prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom starosti), ki ju je mogoče preprečiti.

2.4.1 Graf 2: Hospitalizacije ter obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija 2007–2016

na 1.000 prebivalcev

Hospitalizacije¹⁾Zunajbolnišnične obravnave -
specialistična ambulantna dejavnostZunajbolnišnične obravnave - primarna raven²⁾¹⁾ Brez tujcev.²⁾ Ne vključuje patronažne dejavnosti.

Viri:

Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov

Podatki iz računalniško podprtega poročila (ZUBSTAT)

Najpogostejši vzroki hospitalizacije zaradi bolezni srca in ožilja so ishemične bolezni srca, motnje srčnega ritma, srčna odpoved, možganskožilne bolezni in ateroskleroza. Najpogostejši razlogi za ambulantni obisk tako v specialistični zunajbolnišnični obravnavi kot na primarni ravni so hipertenzivne bolezni, bolezni perifernih žil, motnje srčnega ritma, ishemične bolezni srca in odpoved srca.

2.4.1 Tabela 2: Hospitalizacije zaradi bolezn srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

		Starostna skupina										SKUPAJ	
		0-34 let	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+		
Število¹⁾													
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	923	326	484	862	1.537	2.223	3.293	3.778	3.416	7.467	24.309
		Ž	655	280	353	531	845	1.070	1.578	1.906	2.253	9.507	18.978
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	23	46	120	306	571	850	1.102	1.304	985	1.619	6.926
		Ž	6	9	27	96	212	294	451	492	522	1.353	3.462
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	168	41	65	131	200	280	448	495	470	1.078	3.376
		Ž	158	37	41	58	74	106	213	277	384	1.259	2.607
Srčna odpoved	I50	M	12	12	11	41	72	108	254	344	435	1.591	2.880
		Ž	5	3	6	14	21	40	110	143	286	2.422	3.050
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	51	24	42	45	144	202	347	439	408	990	2.692
		Ž	35	30	39	69	90	104	150	197	269	1.511	2.494
Ateroskleroza	I70	M	3	3	11	33	101	213	384	425	362	714	2.249
		Ž	1	2	2	14	32	77	101	141	159	837	1.366
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine²⁾													
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	2,3	3,9	6,1	11,2	19,3	29,2	45,0	64,7	88,8	114,7	23,5
		Ž	1,7	3,7	4,8	7,3	11,1	14,4	21,6	30,4	47,9	81,9	18,1
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	0,1	0,5	1,5	4,0	7,2	11,2	15,0	22,3	25,6	24,8	6,7
		Ž	0,0	0,1	0,3	1,3	2,8	3,9	6,1	7,8	11,1	11,6	3,3
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	0,4	0,5	0,8	1,7	2,5	3,7	6,1	8,5	12,2	16,5	3,3
		Ž	0,4	0,5	0,6	0,8	1,0	1,4	2,9	4,4	8,2	10,8	2,5
Srčna odpoved	I50	M	0,0	0,1	0,1	0,5	0,9	1,4	3,5	5,8	11,4	24,5	2,8
		Ž	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,5	1,5	2,3	6,1	20,9	2,9
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	0,1	0,3	0,5	0,6	1,8	2,6	4,7	7,4	10,5	15,1	2,6
		Ž	0,1	0,4	0,5	1,0	1,2	1,4	2,1	3,1	5,7	13,0	2,4
Ateroskleroza	I70	M	0,0	0,0	0,1	0,4	1,3	2,8	5,3	7,3	9,4	11,0	2,2
		Ž	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	1,0	1,4	2,3	3,4	7,2	1,3

¹⁾ Vključno s tujci.

²⁾ Brez tujcev.

Viri: Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov

2.4.1 Tabela 3: **Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja v specialistični ambulantni dejavnosti** po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

			Starostna skupina						SKUPAJ
			0-29 let	30-39	40-49	50-59	60-64	65+	
Število									
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	2.756	3.253	5.871	12.318	9.443	38.242	71.883
		Ž	2.586	3.917	6.449	10.931	7.638	45.362	76.883
Hipertenzivne bolezni	I10, I11, I13	M	560	555	1.383	2.987	2.178	6.955	14.618
		Ž	270	396	1.146	2.733	2.111	11.035	17.691
Bolezni perifernih žil	I70, I80, I83	M	156	456	838	1.867	1.435	5.094	9.846
		Ž	368	1.137	1.797	2.795	1.680	7.353	15.130
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	354	328	606	1.457	1.309	7.312	11.366
		Ž	393	407	581	913	879	8.293	11.466
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	46	145	638	1.897	1.507	4.931	9.164
		Ž	37	65	246	894	739	3.734	5.715
Srčna odpoved	I50	M	4	17	56	217	345	3.442	4.081
		Ž	2	12	32	89	142	3.831	4.108
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine									
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	8,5	20,7	37,9	80,2	130,0	238,0	70,2
		Ž	8,5	27,5	44,6	72,7	105,3	201,7	73,9
Hipertenzivne bolezni	I10, I11, I13	M	1,7	3,5	8,9	19,5	30,0	43,3	14,3
		Ž	0,9	2,8	7,9	18,2	29,1	49,1	17,0
Bolezni perifernih žil	I70, I80, I83	M	0,5	2,9	5,4	12,2	19,8	31,7	9,6
		Ž	1,2	8,0	12,4	18,6	23,2	32,7	14,5
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	1,1	2,1	3,9	9,5	18,0	45,5	11,1
		Ž	1,3	2,9	4,0	6,1	12,1	36,9	11,0
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	0,1	0,9	4,1	12,4	20,8	30,7	9,0
		Ž	0,1	0,5	1,7	5,9	10,2	16,6	5,5
Srčna odpoved	I50	M	0,0	0,1	0,4	1,4	4,8	21,4	4,0
		Ž	0,0	0,1	0,2	0,6	2,0	17,0	3,9

Viri: Podatki iz računalniško podprtega poročila (ZUBSTAT)

2.4.1 Tabela 4: **Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu na primarni ravni¹⁾ zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

		Starostna skupina						SKUPAJ	
		0-29 let	30-39	40-49	50-59	60-64	65+		
Število									
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	3.540	5.815	12.377	25.952	19.302	64.650	131.636
		Ž	3.494	5.537	10.764	22.562	17.313	91.837	151.507
Hipertenzivne bolezni	I10, I11, I13	M	962	2.660	7.701	17.002	12.443	32.125	72.893
		Ž	382	1.294	5.292	14.702	11.857	49.972	83.499
Bolezni perifernih žil	I70, I80, I83	M	240	595	985	1.914	1.453	5.686	10.873
		Ž	492	1.477	2.192	3.126	2.022	10.440	19.749
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	327	366	648	1.494	1.317	7.785	11.937
		Ž	417	414	619	926	968	9.674	13.018
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	49	170	687	2.044	1.521	5.366	9.837
		Ž	51	45	237	809	704	4.248	6.094
Srčna odpoved	I50	M	4	23	48	265	374	4.855	5.569
		Ž	2	5	22	112	178	6.990	7.309
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine									
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	10,9	37,0	80,0	169,0	265,8	402,4	128,6
		Ž	11,4	38,8	74,5	150,1	238,6	408,3	145,6
Hipertenzivne bolezni	I10, I11, I13	M	3,0	16,9	49,7	110,7	171,3	200,0	71,2
		Ž	1,2	9,1	36,6	97,8	163,4	222,2	80,3
Bolezni perifernih žil	I70, I80, I83	M	0,7	3,8	6,4	12,5	20,0	35,4	10,6
		Ž	1,6	10,4	15,2	20,8	27,9	46,4	19,0
Motnje srčnega ritma	I44-I49	M	1,0	2,3	4,2	9,7	18,1	48,5	11,7
		Ž	1,4	2,9	4,3	6,2	13,3	43,0	12,5
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	0,2	1,1	4,4	13,3	20,9	33,4	9,6
		Ž	0,2	0,3	1,6	5,4	9,7	18,9	5,9
Srčna odpoved	I50	M	0,0	0,1	0,3	1,7	5,1	30,2	5,4
		Ž	0,0	0,0	0,2	0,7	2,5	31,1	7,0

¹⁾ Ne vključuje patronažne dejavnosti.

Viri: Podatki iz računalniško podprtega poročila (ZUBSTAT)

2.4.1 Tabela 5: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾** po spolu, starosti, izobrazbi in indeksu telesne mase, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012

	Zvišan krvni tlak				Zvišan holesterol				Prebolela srčna kap				%
	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	
Spol													
Moški	19,7	24,4	23,8	24,9	-	23,7	22,2	24,4	2,2	2,7	1,7	2,2	
Ženske	17,1	19,7	17,6	18,1	-	18,3	18,3	20,2	0,5	1,0	0,7	0,9	
SKUPAJ	18,4	22,0	20,8	21,5	-	21,0	20,3	22,3	1,4	1,9	1,2	1,6	
Starostna skupina													
25-39 let	5,9	7,1	6,1	7,1	-	7,1	6,2	7,5	0,1	0,5	0,0	0,2	
40-54	21,4	25,1	22,9	21,8	-	26,0	24,6	26,3	1,7	2,0	1,1	1,4	
55-64	39,0	45,9	43,7	44,0	-	38,9	38,1	39,4	3,5	4,4	3,6	4,1	
Izobrazba													
Osnovna šola ali manj	29,0	32,5	31,9	33,8	-	26,6	25,1	26,1	1,8	2,4	2,9	3,2	
Poklicna šola	18,6	26,9	26,0	27,9	-	22,4	24,6	25,1	1,7	3,0	1,2	2,5	
Srednja šola	14,6	16,4	17,3	20,8	-	18,5	18,3	22,4	0,8	1,2	0,9	1,2	
Višja šola ali več	11,9	13,5	12,6	13,5	-	17,7	15,5	18,7	0,8	0,7	0,6	0,7	
ITM													
18,5-24,9	7,6	9,8	9,3	9,9	-	12,6	13,2	14,1	0,5	1,0	0,6	0,8	
25-29,9	21,9	27,2	23,9	24,9	-	26,9	24,6	27,4	1,8	2,2	1,6	1,7	
30 ali več	41,0	44,4	42,7	43,7	-	30,8	28,7	32,7	2,5	3,3	2,0	3,6	

Se nadaljuje na naslednji strani.

Nadaljevanje s prejšnje strani.

	Srčno popuščanje				Možganska kap				%
	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	
Spol									
Moški	3,0	4,3	3,0	2,7	1,2	1,7	1,1	1,5	
Ženske	2,4	2,7	1,7	1,9	0,6	0,9	0,6	1,3	
SKUPAJ	2,7	3,5	2,3	2,3	0,9	1,3	0,9	1,4	
Starostna skupina									
25-39	0,6	1,4	0,4	0,6	0,2	0,7	0,1	0,4	
40-54	2,7	3,2	2,1	2,0	0,9	1,0	0,9	1,5	
55-64	7,3	8,5	6,3	5,5	2,4	3,1	2,2	2,8	
Izobrazba									
Osnovna šola ali manj	5,6	6,0	5,0	5,6	1,6	1,7	2,5	2,0	
Poklicna šola	2,4	4,9	2,4	3,0	1,1	2,1	0,7	2,3	
Srednja šola	1,7	1,9	1,8	1,8	0,4	0,8	0,6	1,3	
Višja šola ali več	1,2	1,7	1,1	1,0	0,4	0,6	0,4	0,7	
ITM									
18,5-24,9	1,7	1,9	1,0	1,4	0,7	1,1	0,5	1,0	
25-29,9	2,9	4,0	2,7	2,5	0,9	1,2	0,9	1,6	
30 ali več	5,1	6,7	5,0	4,5	1,1	2,2	1,7	2,1	

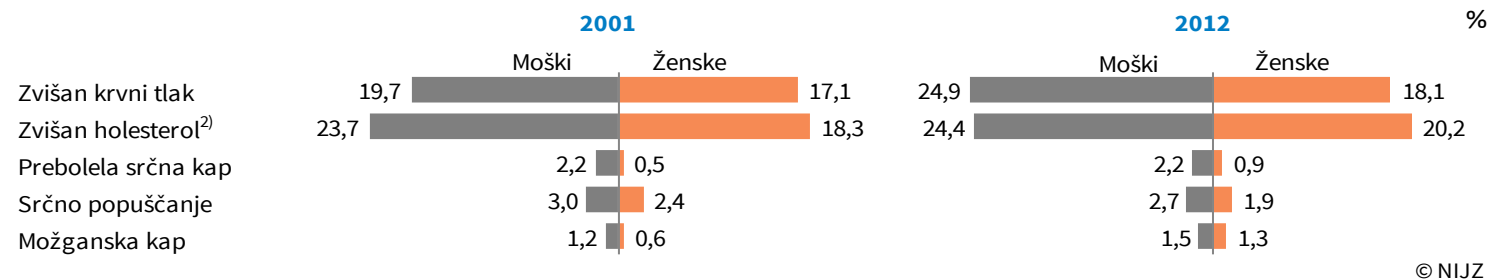
¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

O ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja pogosteje poročajo moški kot ženske, starejši, tisti z nižjo stopnjo izobrazbe in osebe z višjim indeksom telesne mase.

2.4.1 Graf 3: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾** po spolu, Slovenija, 2001, 2012

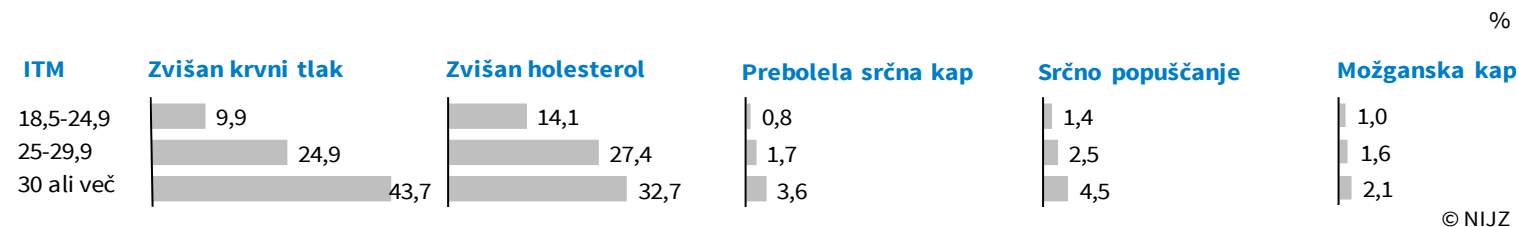
¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

²⁾ Podatek za leto 2004, in ne za 2001.

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

Moški pogosteje kot ženske poročajo o prisotnosti dejavnikov tveganja ter boleznih srca in ožilja. Pri obeh spolih so bili omenjeni dejavniki in bolezni pogostejši v letu 2012 kot v letu 2001 (razen pri srčnem popuščanju).

2.4.1 Graf 4: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾** glede na ITM, Slovenija, 2012

¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

Tveganje za zvišan krvni tlak, zvišan holesterol, srčno kap, srčno popuščanje in možgansko kap je večje pri osebah z višjim indeksom telesne mase.

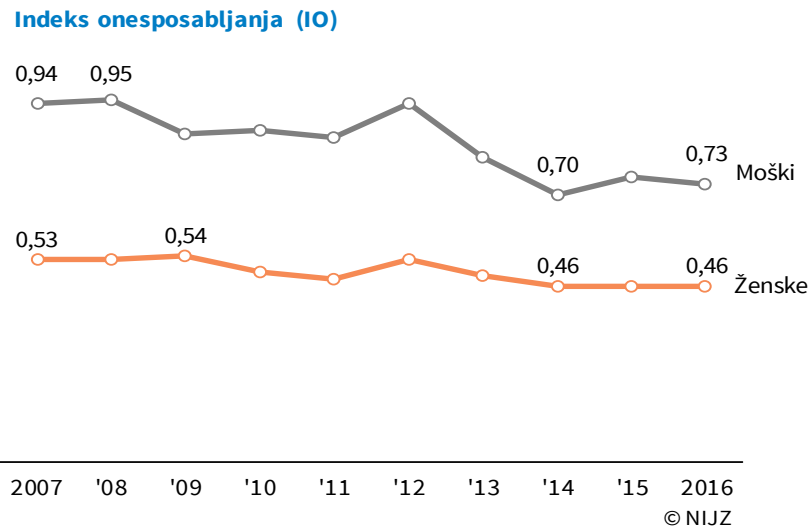
2.4.1 Tabela 6: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so v zadnjem tednu vzeli zdravilo za znižanje krvnega tlaka in ali zdravilo za znižanje holesterola v krvi** po spolu, starosti in izobrazbi, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012

	V zadnjem tednu vzeli zdravilo za znižanje krvnega tlaka				V zadnjem tednu vzeli zdravilo za znižanje holesterola v krvi				%
	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	
Spol									
Moški	13,5	15,3	17,3	17,4	6,5	8,1	8,6	9,2	
Ženske	13,6	14,3	14,6	14,2	4,8	5,4	5,8	6,1	
SKUPAJ	13,5	14,8	16,0	15,9	5,7	6,8	7,3	7,7	
Starostna skupina									
25-39 let	2,0	2,3	2,4	2,0	0,4	1,1	0,8	0,6	
40-54	15,4	15,9	15,9	14,1	6,3	7,1	6,5	6,1	
55-64	34,4	37,8	41,0	40,6	15,5	17,7	20,7	21,3	
Izobrazba									
Osnovna šola ali manj	22,7	24,3	27,1	29,1	9,7	11,5	12,0	13,4	
Poklicna šola	12,7	17,0	20,0	22,2	4,5	7,8	9,1	10,0	
Srednja šola	10,1	10,3	12,9	14,4	4,3	4,5	6,1	7,4	
Višja šola ali več	9,2	8,4	8,8	8,4	4,7	4,2	4,0	4,1	
ITM									
18,5-24,9	5,5	5,9	6,2	6,3	2,5	3,0	3,5	3,3	
25-29,9	15,8	17,8	18,8	18,2	7,5	9,1	9,0	8,5	
30 ali več	31,2	33,4	34,3	35,1	9,8	12,0	12,8	16,4	

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

2.4.1 Graf 5: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija, 2007–2016

Viri: IVZ3 – Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov (BS)

2.4.1 Tabela 7: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016

Indeks onesposabljanja (IO)

Starostna skupina	Moški	Ženske	SKUPAJ
0-19 let	0,02	0,01	0,02
20-44	0,21	0,21	0,21
45-64	1,47	0,80	1,16
65+	1,41	0,45	1,18
SKUPAJ	0,73	0,46	0,61

© NIJZ

Viri: IVZ3 – Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov (BS)

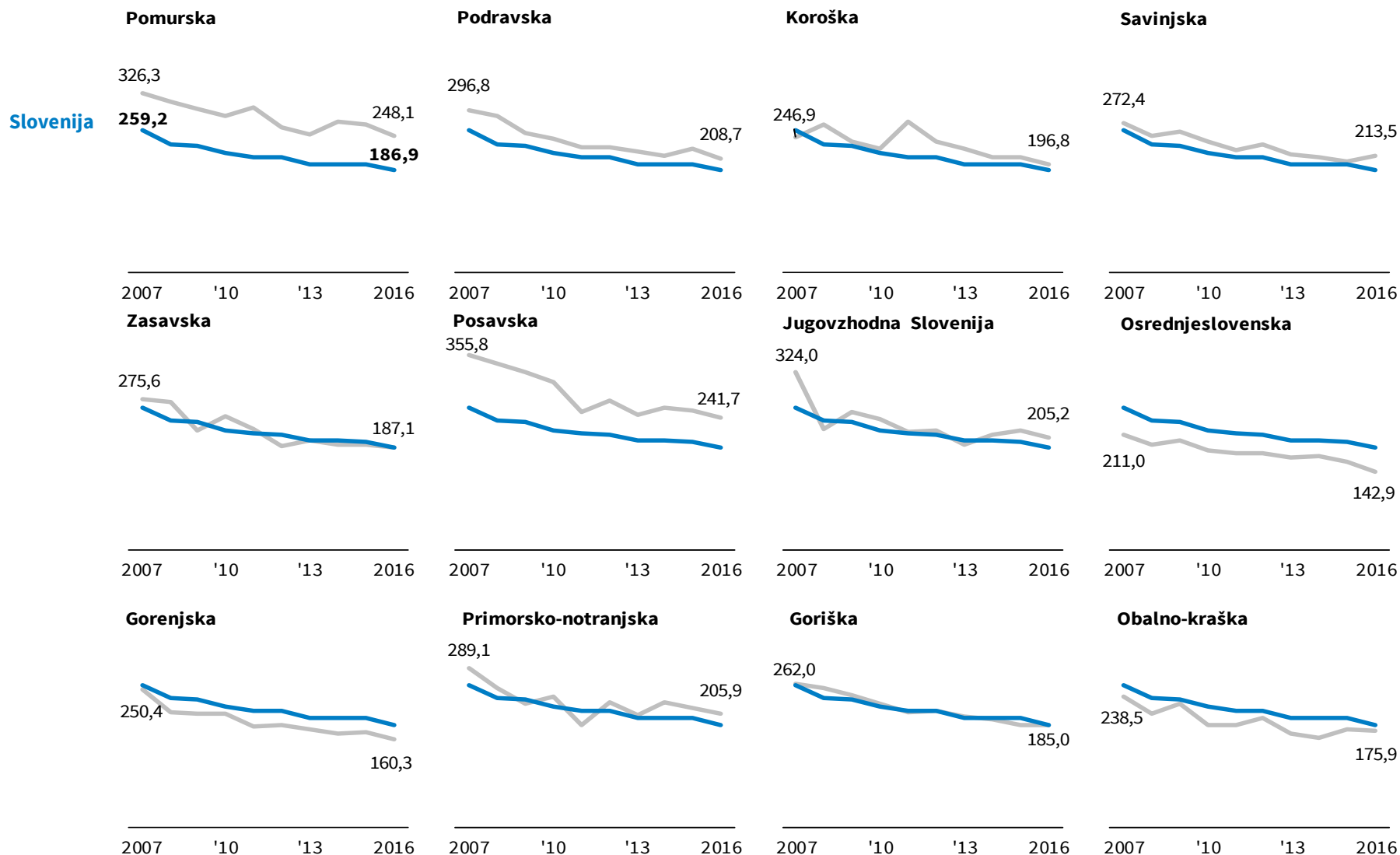
Bolezni srca in ožilja so pogosteje vzrok nezmožnosti za delo pri moških kot pri ženskah. Pri obeh spolih so najpogostejše v starostni skupini od 45 do 64 let. Od leta 2004 do leta 2014 se je pogostnost odsotnosti z dela zaradi bolezni srca in ožilja pri moških izrazito zmanjševala, v letu 2015 je porasla in v letu 2016 ponovno upadla. Pri ženskah je bil v enakem obdobju prisoten manj izrazit upad in je v letu 2014 dosegel stabilno raven.

REGIONALNE PRIMERJAVE

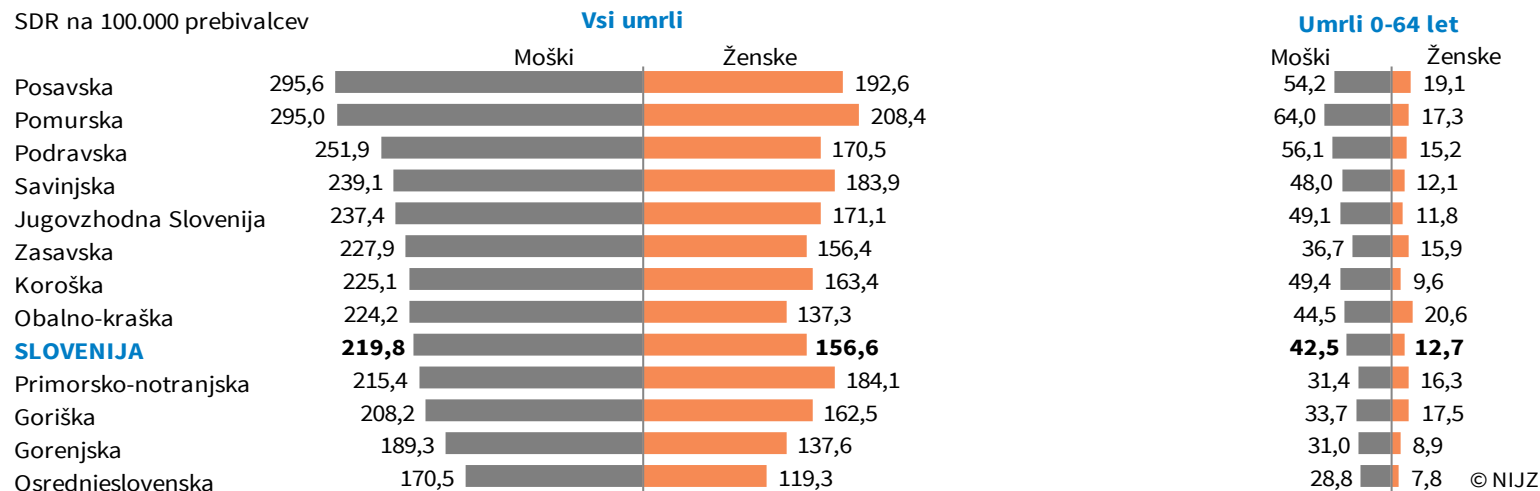
2.4.1 Graf 6: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi bolezni srca in ožilja** po statističnih regijah, Slovenija, 2007–2016

SDR na 100.000 prebivalcev

Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM 2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

© NIJZ

2.4.1 Graf 7: **Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi boleznih srca in ožilja** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM 2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

V vseh slovenskih regijah moški umirajo za boleznimi srca in ožilja več kot ženske. V starostni skupini 0–64 let je ta razlika še bolj izrazita. Starostno standardizirana stopnja umrljivosti za boleznimi srca in ožilja je najvišja v pomurski in posavski regiji, najnižja pa je v osrednjeslovenski in gorenjski regiji. Starostno standardizirana stopnja prezgodnje umrljivosti (pred 65. letom) je pri moških najvišja v pomurski in podravski regiji, pri ženskah pa je najvišja v obalno-kraški in posavski regiji.

2.4.1 Tabela 8: **Umrlji zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število															
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	230	558	112	400	89	157	220	623	282	86	193	185	3.135
		Ž	369	776	160	625	139	215	339	913	406	159	342	232	4.675
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	71	136	24	94	28	33	59	159	65	22	45	35	771
		Ž	101	198	38	147	26	57	92	227	98	42	87	64	1.177
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	67	205	52	144	29	48	72	214	105	30	64	66	1.096
		Ž	53	119	26	115	33	28	56	143	67	17	82	52	791
Srčna odpoved	I50	M	40	35	26	11	32	81	74	31	23	17	59	6	435
		Ž	114	207	35	175	33	71	83	227	110	57	90	65	1.267
Hipertenzivna bolezen srca	I11, I13	M	10	31	8	18	7	22	15	55	17	5	12	10	210
		Ž	30	89	26	58	17	28	40	138	48	16	37	13	540
Bolezni zaklopk	I06-I08, I33-I36, I38	M	9	25	4	31	8	7	14	47	10	-	11	17	183
		Ž	24	48	16	48	9	12	30	74	32	11	12	19	335
Na 100.000 prebivalcev starostne skupine															
Bolezni srca in ožilja	I00-I99	M	403,9	349,4	314,4	313,5	314,2	412,2	305,7	236,7	279,5	323,0	327,3	330,2	306,2
		Ž	626,7	479,6	452,1	491,3	477,0	571,7	479,5	332,3	395,0	612,3	580,0	405,8	449,4
Možganskožilne bolezni	I60-I69	M	124,7	85,2	67,4	73,7	98,9	86,7	82,0	60,4	64,4	82,6	76,3	62,5	75,3
		Ž	171,5	122,4	107,4	115,5	89,2	151,6	130,1	82,6	95,4	161,7	147,6	111,9	113,1
Ishemične bolezni srca	I20-I25	M	117,7	128,4	146,0	112,9	102,4	126,0	100,0	81,3	104,1	112,7	108,5	117,8	107,0
		Ž	90,0	73,5	73,5	90,4	113,2	74,4	79,2	52,0	65,2	65,5	139,1	91,0	76,0
Srčna odpoved	I50	M	70,3	21,9	73,0	8,6	113,0	212,7	102,8	11,8	22,8	63,9	100,1	10,7	42,5
		Ž	193,6	127,9	98,9	137,6	113,2	188,8	117,4	82,6	107,0	219,5	152,6	113,7	121,8
Hipertenzivna bolezen srca	I11, I13	M	17,6	19,4	22,5	14,1	24,7	57,8	20,8	20,9	16,9	18,8	20,3	17,9	20,5
		Ž	51,0	55,0	73,5	45,6	58,3	74,4	56,6	50,2	46,7	61,6	62,8	22,7	51,9
Bolezni zaklopk	I06-I08, I33-I36, I38	M	15,8	15,7	11,2	24,3	28,2	18,4	19,5	17,9	9,9	-	18,7	30,3	17,9
		Ž	40,8	29,7	45,2	37,7	30,9	31,9	42,4	26,9	31,1	42,4	20,4	33,2	32,2

Viri: Obrazec Prijava smrti (DEM 2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.4.1 Tabela 9: Hospitalizacije zaradi boleznj srca in ožilja po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Ostrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA	Tujina
Število¹⁾															
Bolezni srca in ožilja 100-199	M	1.839	3.417	1.086	2.948	726	1.088	1.739	5.005	2.257	626	1.865	1.481	24.077	232
	Ž	1.487	2.766	783	2.310	643	823	1.310	3.979	1.923	413	1.313	1.129	18.879	99
Ishemične bolezni srca 120-125	M	529	809	286	881	238	304	475	1.543	657	174	450	514	6.860	66
	Ž	238	403	143	450	152	123	247	811	393	85	139	252	3.436	26
Motnje srčnega ritma 144-149	M	212	455	145	307	105	110	253	730	388	97	332	201	3.335	41
	Ž	219	387	106	261	102	81	189	544	306	48	216	138	2.597	10
Srčna odpoved 150	M	266	436	88	409	74	192	220	447	224	68	250	189	2.863	17
	Ž	289	436	74	469	105	155	196	512	294	76	218	211	3.035	15
Možganskožilne bolezni 160-169	M	266	425	133	343	86	127	169	504	215	59	185	129	2.641	51
	Ž	222	391	108	335	59	102	170	481	183	56	228	143	2.478	16
Ateroskleroza 170	M	189	415	103	275	60	53	131	489	200	69	121	136	2.241	8
	Ž	102	286	41	160	38	51	81	278	148	29	62	88	1.364	2
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine²⁾															
Bolezni srca in ožilja 100-199	M	32,3	21,4	30,5	23,1	25,6	28,6	24,2	19,0	22,4	23,5	31,6	26,4	23,5	
	Ž	25,3	17,1	22,1	18,2	22,1	21,9	18,5	14,5	18,7	15,9	22,3	19,7	18,1	
Ishemične bolezni srca 120-125	M	9,3	5,1	8,0	6,9	8,4	8,0	6,6	5,9	6,5	6,5	7,6	9,2	6,7	
	Ž	4,0	2,5	4,0	3,5	5,2	3,3	3,5	3,0	3,8	3,3	2,4	4,4	3,3	
Motnje srčnega ritma 144-149	M	3,7	2,8	4,1	2,4	3,7	2,9	3,5	2,8	3,8	3,6	5,6	3,6	3,3	
	Ž	3,7	2,4	3,0	2,1	3,5	2,2	2,7	2,0	3,0	1,8	3,7	2,4	2,5	
Srčna odpoved 150	M	4,7	2,7	2,5	3,2	2,6	5,0	3,1	1,7	2,2	2,6	4,2	3,4	2,8	
	Ž	4,9	2,7	2,1	3,7	3,6	4,1	2,8	1,9	2,9	2,9	3,7	3,7	2,9	
Možganskožilne bolezni 160-169	M	4,7	2,7	3,7	2,7	3,0	3,3	2,3	1,9	2,1	2,2	3,1	2,3	2,6	
	Ž	3,8	2,4	3,1	2,6	2,0	2,7	2,4	1,8	1,8	2,2	3,9	2,5	2,4	
Ateroskleroza 170	M	3,3	2,6	2,9	2,2	2,1	1,4	1,8	1,9	2,0	2,6	2,1	2,4	2,2	
	Ž	1,7	1,8	1,2	1,3	1,3	1,4	1,1	1,0	1,4	1,1	1,1	1,5	1,3	

¹⁾ Vključno s tujci.

²⁾ Brez tujcev.

Viri: Zbirka bolnišničnih obravnav (hospitalizacij) zaradi vseh vzrokov

2.4.1 Tabela 10: **Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja v specialistični ambulantni dejavnosti** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Ostredinjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število														
Bolezni srca in ožilja 100-199	M	3.187	9.957	2.986	9.224	1.208	1.562	5.678	25.924	4.608	204	3.554	3.791	71.883
	Ž	3.837	10.797	3.157	10.187	1.496	1.619	6.299	26.302	5.054	395	3.834	3.906	76.883
Hipertenzivne bolezni I10, I11, I13	M	1.199	1.795	736	2.395	226	518	1.533	3.882	781	19	976	558	14.618
	Ž	1.468	2.408	740	2.936	248	572	1.665	5.035	944	19	1.052	604	17.691
Bolezni perifernih žil I70, I80, I83	M	483	1.417	684	1.158	211	150	993	3.164	593	138	401	454	9.846
	Ž	810	1.880	1.031	1.779	428	255	1.883	4.187	997	334	664	882	15.130
Motnje srčnega ritma I44-I49	M	321	1.606	601	1.342	231	271	830	3.311	1.558	20	559	716	11.366
	Ž	423	1.654	593	1.346	245	246	769	3.397	1.535	14	512	732	11.466
Ishemične bolezni srca I20-I25	M	289	1.341	309	1.061	93	159	714	3.365	420	9	318	1.086	9.164
	Ž	167	714	143	723	49	84	495	2.217	219	5	201	698	5.715
Srčna odpoved I50	M	102	807	58	580	90	154	410	1.311	274	-	131	164	4.081
	Ž	115	872	50	570	125	167	376	1.274	289	-	136	134	4.108
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine														
Bolezni srca in ožilja 100-199	M	56,0	62,4	83,8	72,3	42,6	41,0	78,9	98,5	45,7	7,7	60,3	67,7	70,2
	Ž	65,2	66,7	89,2	80,1	51,3	43,0	89,1	95,7	49,2	15,2	65,0	68,3	73,9
Hipertenzivne bolezni I10, I11, I13	M	21,1	11,2	20,7	18,8	8,0	13,6	21,3	14,8	7,7	0,7	16,6	10,0	14,3
	Ž	24,9	14,9	20,9	23,1	8,5	15,2	23,5	18,3	9,2	0,7	17,8	10,6	17,0
Bolezni perifernih žil I70, I80, I83	M	8,5	8,9	19,2	9,1	7,4	3,9	13,8	12,0	5,9	5,2	6,8	8,1	9,6
	Ž	13,8	11,6	29,1	14,0	14,7	6,8	26,6	15,2	9,7	12,9	11,3	15,4	14,5
Motnje srčnega ritma I44-I49	M	5,6	10,1	16,9	10,5	8,2	7,1	11,5	12,6	15,4	0,8	9,5	12,8	11,1
	Ž	7,2	10,2	16,8	10,6	8,4	6,5	10,9	12,4	14,9	0,5	8,7	12,8	11,0
Ishemične bolezni srca I20-I25	M	5,1	8,4	8,7	8,3	3,3	4,2	9,9	12,8	4,2	0,3	5,4	19,4	9,0
	Ž	2,8	4,4	4,0	5,7	1,7	2,2	7,0	8,1	2,1	0,2	3,4	12,2	5,5
Srčna odpoved I50	M	1,8	5,1	1,6	4,5	3,2	4,0	5,7	5,0	2,7	-	2,2	2,9	4,0
	Ž	2,0	5,4	1,4	4,5	4,3	4,4	5,3	4,6	2,8	-	2,3	2,3	3,9

Viri: Podatki iz računalniško podprtega poročila (ZUBSTAT)

2.4.1 Tabela 11: **Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu na primarni ravni¹⁾ zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016

			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število															
Bolezni srca in ožilja I00-I99		M	8.963	20.162	4.595	16.893	3.957	4.468	10.131	28.959	13.111	3.879	9.559	6.959	131.636
		Ž	11.801	23.553	5.234	19.187	4.425	5.227	11.231	32.715	15.347	4.213	10.459	8.115	151.507
Hipertenzivne bolezni I10, I11, I13		M	5.031	12.247	2.385	10.059	2.158	2.636	6.192	14.433	6.834	1.915	5.729	3.274	72.893
		Ž	6.689	14.166	2.741	11.185	2.399	3.085	6.822	16.097	8.258	2.171	6.137	3.749	83.499
Bolezni perifernih žil I70, I80, I83		M	796	1.569	466	1.570	304	341	651	2.441	1.153	316	555	711	10.873
		Ž	1.390	2.885	830	2.731	532	598	1.171	4.657	2.069	511	1.129	1.246	19.749
Motnje srčnega ritma I44-I49		M	884	1.445	526	1.210	330	477	891	2.793	1.263	433	975	710	11.937
		Ž	1.176	1.652	543	1.240	305	551	998	3.036	1.372	442	938	765	13.018
Ishemične bolezni srca I20-I25		M	590	1.316	281	1.124	317	209	697	2.678	1.022	318	612	673	9.837
		Ž	428	707	194	785	191	110	484	1.571	693	188	332	411	6.094
Srčna odpoved I50		M	484	650	165	745	165	193	392	1.157	605	208	433	372	5.569
		Ž	727	891	167	1.000	300	254	478	1.354	795	270	621	452	7.309
Na 1.000 prebivalcev starostne skupine															
Bolezni srca in ožilja I00-I99		M	157,4	126,3	129,0	132,4	139,7	117,3	140,8	110,0	130,0	145,7	162,1	124,2	128,6
		Ž	200,4	145,6	147,9	150,8	151,8	139,0	158,9	119,1	149,3	162,2	177,4	141,9	145,6
Hipertenzivne bolezni I10, I11, I13		M	88,4	76,7	67,0	78,8	76,2	69,2	86,0	54,8	67,7	71,9	97,2	58,4	71,2
		Ž	113,6	87,6	77,5	87,9	82,3	82,0	96,5	58,6	80,4	83,6	104,1	65,6	80,3
Bolezni perifernih žil I70, I80, I83		M	14,0	9,8	13,1	12,3	10,7	9,0	9,0	9,3	11,4	11,9	9,4	12,7	10,6
		Ž	23,6	17,8	23,5	21,5	18,3	15,9	16,6	17,0	20,1	19,7	19,1	21,8	19,0
Motnje srčnega ritma I44-I49		M	15,5	9,0	14,8	9,5	11,7	12,5	12,4	10,6	12,5	16,3	16,5	12,7	11,7
		Ž	20,0	10,2	15,3	9,7	10,5	14,7	14,1	11,1	13,3	17,0	15,9	13,4	12,5
Ishemične bolezni srca I20-I25		M	10,4	8,2	7,9	8,8	11,2	5,5	9,7	10,2	10,1	11,9	10,4	12,0	9,6
		Ž	7,3	4,4	5,5	6,2	6,6	2,9	6,8	5,7	6,7	7,2	5,6	7,2	5,9
Srčna odpoved I50		M	8,5	4,1	4,6	5,8	5,8	5,1	5,4	4,4	6,0	7,8	7,3	6,6	5,4
		Ž	12,3	5,5	4,7	7,9	10,3	6,8	6,8	4,9	7,7	10,4	10,5	7,9	7,0

¹⁾ Ne vključuje patronažne dejavnosti.

Viri: Podatki iz računalniško podprtega poročila (ZUBSTAT)

2.4.1 Tabela 12: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾** po statističnih regijah, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012

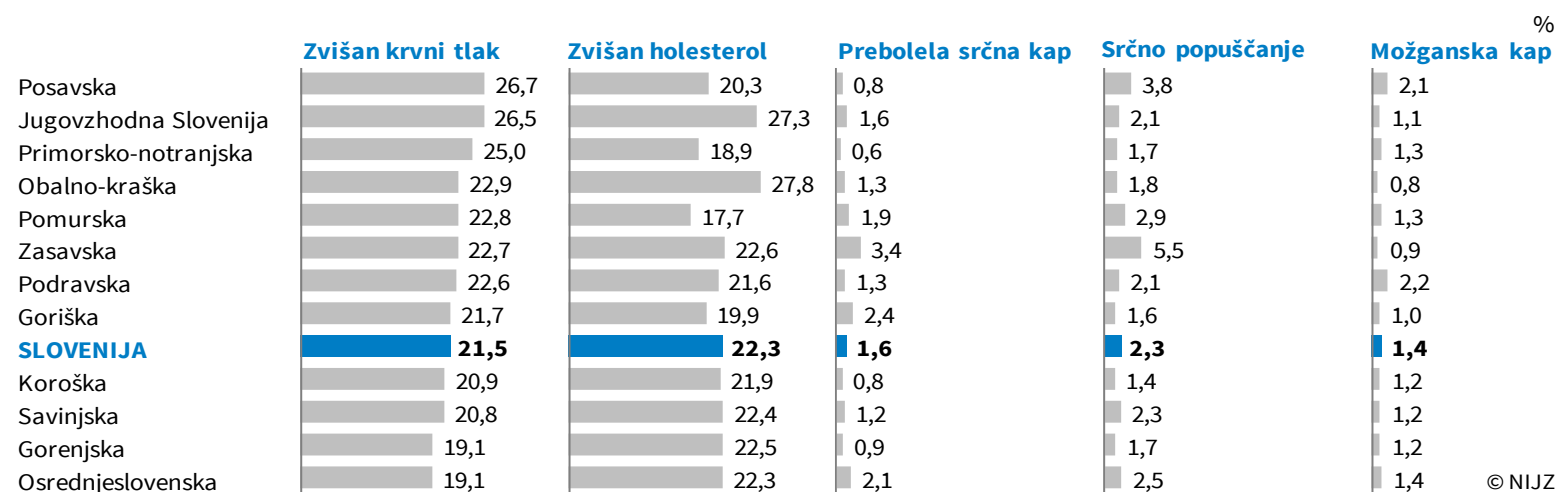
Statistična regija	Zvišan krvni tlak				Zvišan holesterol				Prebolela srčna kap				%
	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012	
Pomurska	20,4	24,7	23,1	22,8	-	20,8	18,4	17,7	1,1	2,2	0,6	1,9	
Podravska	19,2	20,9	21,9	22,6	-	18,8	20,1	21,6	1,8	2,6	1,9	1,3	
Koroška	20,0	20,9	20,8	20,9	-	22,0	19,1	21,9	0,9	1,7	1,0	0,8	
Savinjska	19,5	23,7	23,1	20,8	-	21,2	21,5	22,4	1,7	1,7	1,7	1,2	
Zasavska	23,1	26,6	30,2	22,7	-	25,0	22,3	22,6	1,6	4,5	1,8	3,4	
Posavska	19,2	28,6	23,5	26,7	-	22,0	18,2	20,3	1,0	1,6	2,1	0,8	
Jugovzhodna Slovenija	22,5	27,2	23,1	26,5	-	23,4	20,0	27,3	1,2	1,7	0,8	1,6	
Osrednjeslovenska	18,0	20,1	20,1	19,1	-	22,3	19,9	22,3	1,2	2,0	0,8	2,1	
Gorenjska	16,1	21,0	15,7	19,1	-	19,8	17,5	22,5	1,3	1,3	0,4	0,9	
Primorsko-notranjska	13,3	18,2	22,0	25,0	-	17,5	31,4	18,9	0,5	1,5	2,3	0,6	
Goriška	17,0	21,7	17,7	21,7	-	17,7	20,3	19,9	1,2	1,2	0,6	2,4	
Obalno-kraška	12,6	20,1	15,3	22,9	-	23,7	24,0	27,8	1,4	0,5	2,0	1,3	
SLOVENIJA	18,4	22,0	20,8	21,5	-	21,0	20,3	22,3	1,4	1,9	1,2	1,6	
	Srčno popuščanje				Možganska kap								
	2001	2004	2008	2012	2001	2004	2008	2012					
Pomurska	4,0	6,1	3,5	2,9	0,8	1,1	0,8	1,3					
Podravska	3,2	3,0	3,3	2,1	1,0	1,4	1,3	2,2					
Koroška	4,1	4,0	2,2	1,4	0,6	2,5	1,2	1,2					
Savinjska	4,6	5,6	3,8	2,3	1,8	0,8	1,1	1,2					
Zasavska	5,1	5,1	2,3	5,5	1,8	1,2	0,6	0,9					
Posavska	1,4	4,4	2,7	3,8	0,7	2,4	0,6	2,1					
Jugovzhodna Slovenija	2,4	3,7	1,3	2,1	1,0	0,6	1,4	1,1					
Osrednjeslovenska	1,6	2,3	1,5	2,5	0,8	1,7	0,7	1,4					
Gorenjska	1,4	2,7	1,3	1,7	0,6	0,7	0,4	1,2					
Primorsko-notranjska	2,8	3,1	2,4	1,7	0,5	2,1	0,0	1,3					
Goriška	2,5	2,7	1,2	1,6	0,4	0,5	0,6	1,0					
Obalno-kraška	1,7	3,3	2,7	1,8	0,4	1,3	0,3	0,8					
SLOVENIJA	2,7	3,5	2,3	2,3	0,9	1,3	0,9	1,4					

¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

2.4.1 Graf 8: **Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾** po statističnih regijah, Slovenija, 2012

¹⁾ Bolezni, ki jih je ugotovil zdravnik (samoporočanje).

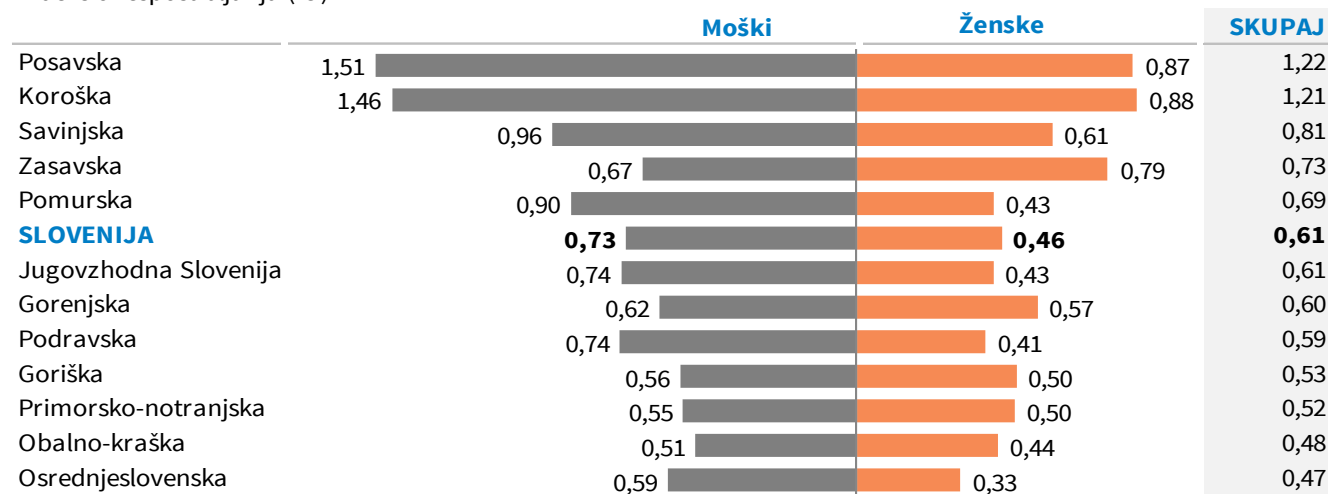
Viri: Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog (CINDI), 2001, 2004, 2008, 2012

Med statističnimi regijami so anketiranci v najvišjem deležu poročali o zvišanem krvnem tlaku v posavski regiji in jugovzhodni Sloveniji, o zvišanem holesterolu v obalno-kraški regiji in jugovzhodni Sloveniji, o preboleli srčni kapi v zasavski in goriški regiji, o srčnem popuščanju v zasavski in posavski regiji ter o preboleli možganski kapi v podravski in posavski regiji.

2.4.1 Tabela 13: **Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja** po spolu in po statističnih regijah delodajalca¹⁾, Slovenija, 2016

Indeks onesposabljanja (IO)

© NIJZ

¹⁾ Po statističnih regijah centralne ali lokalne enote delodajalca.

Viri: IVZ3 – Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov (BS)

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.4.1 Tabela 14: Hospitalizacija zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015

na 100.000 prebivalcev

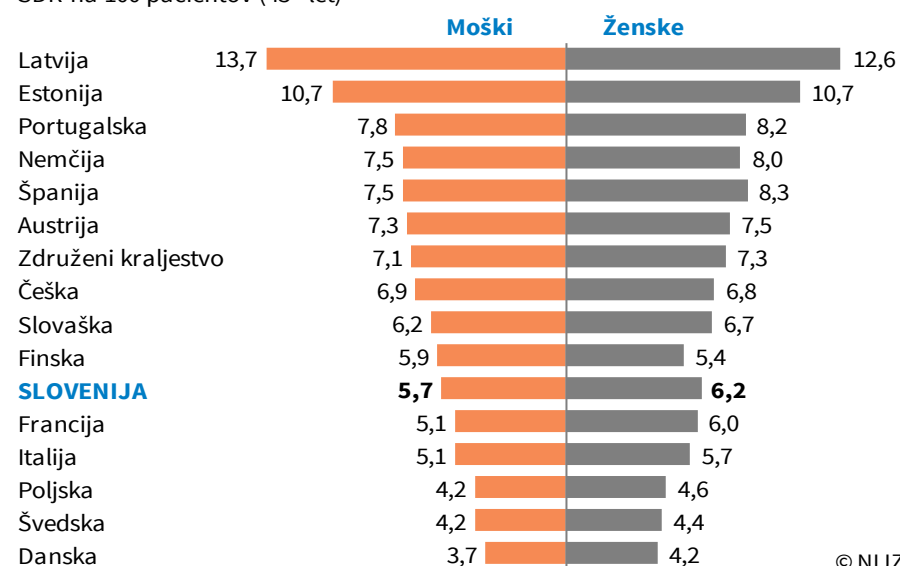
	Moški	Ženske	SKUPAJ
Bolgarija	4.758,3	4.105,9	4.423,0
Litva	4.142,4	4.507,0	4.339,1
Nemčija	4.155,3	3.347,3	3.744,7
Austrija	3.754,2	2.971,3	3.354,9
Madžarska	3.405,0	3.305,5	3.352,9
Latvija	3.122,3	3.130,8	3.126,9
Slovaška	3.079,9	2.868,0	2.971,3
Romunija	2.954,6	2.838,2	2.895,0
Češka	2.971,9	2.466,8	2.715,0
Poljska	2.888,0	2.489,0	2.682,2
Finska	2.751,6	2.460,5	2.603,7
SLOVENIJA	2.333,5	1.895,4	2.112,6
Hrvaška	2.402,2	1.803,8	2.092,6
Švedska	2.237,6	1.666,2	1.952,0
Francija	2.327,0	1.515,4	1.908,5
Italija	2.235,0	1.543,9	1.879,4
Malta	1.746,0	1.387,0	1.566,7
Luksemburg	1.738,2	1.308,7	1.524,0
Španija	1.464,0	1.103,3	1.280,5
Združeno kraljestvo	1.395,4	1.021,9	1.205,9
Irska	1.422,8	917,6	1.167,3
Portugalska	1.266,2	973,7	1.112,4
Ciper	1.164,1	541,1	844,1

© NIJZ

Viri: EUROSTAT, <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, 11. 12. 2017

2.4.1 Graf 9: **Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po AMI¹⁾** po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015

SDR na 100 pacientov (45+ let)

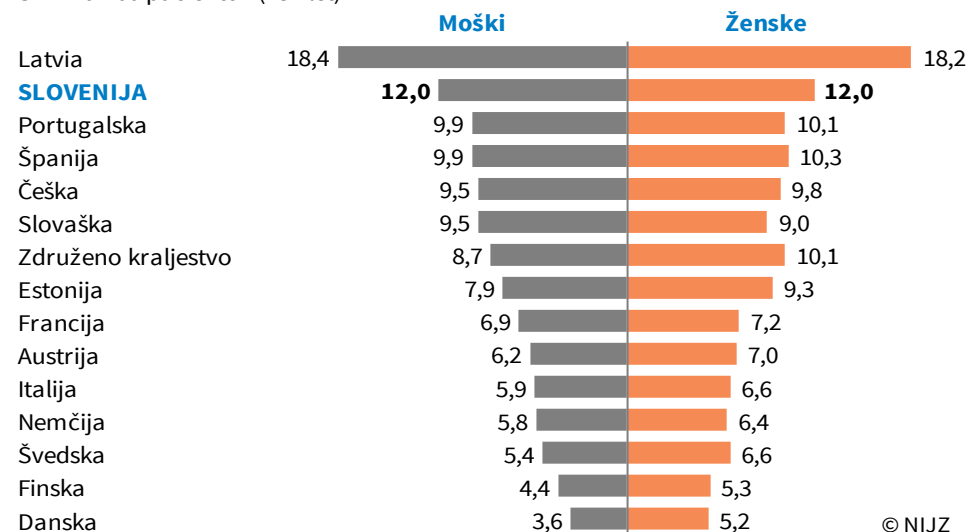
© NIJZ

¹⁾ Akutni miokardni infarkt.Viri: OECD, <http://stats.oecd.org>, 11. 12. 2017

Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po AMI meri delež oseb, starih 45 let in več, ki so umrle v 30 dneh po sprejemu v bolnišnico zaradi AMI, in sicer v bolnišnici sprejema, v drugi bolnišnici ali izven bolnišnice. To je kazalnik kakovosti akutne oskrbe bolnika z AMI, poleg kakovosti oskrbe pa nanj vpliva tudi težavnost bolezni. Število tako umrlih je v Sloveniji v drugi četrtini držav EU.

2.4.1 Graf 10: **Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po CVI¹⁾** po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015

SDR na 100 pacientov (45+ let)

© NIJZ

¹⁾ Cerebrovaskularni insult (možganska kap).
 Viri: OECD, <http://stats.oecd.org>, 11. 12. 2017

Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po CVI meri delež oseb, starih 45 let in več, ki so umrle v 30 dneh po sprejemu v bolnišnico zaradi CVI, in sicer v bolnišnici sprejema, v drugi bolnišnici ali izven bolnišnice. To je kazalnik kakovosti akutne oskrbe bolnika s CVI, poleg kakovosti oskrbe pa nanj vplivajo tudi težavnost bolezni in odločitve bolnišnic, ali hospitalizirajo

samo paciente s težjimi oblikami CVI ali tudi tiste z lažjo obliko. Število tako umrlih je v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami EU visoko predvsem zato, ker so tu pacienti z lažjimi oblikami CVI učinkovito oskrbljeni ambulantno, v kazalniku pa so upoštevani le hospitalizirani pacienti s pretežno težjimi oblikami CVI.

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Bolezni srca in ožilja	Bolezni srca in ožilja so bolezni, ki prizadenejo srce in/ali krvne žile. To so različne bolezni srca, možganskega žilja in perifernih žil, zvišan krvni tlak in drugo.	Imenujemo jih tudi bolezni obtočil, srčno-žilne bolezni ali kardiovaskularne bolezni.	Cardiovascular diseases
AMI	Akutni miokardni infarkt	Akutni miokardni infarkt ali srčni infarkt pomeni nenadno motnjo delovanja srca zaradi prekinjenega dotoka krvi v koronarnih (venčnih) srčnih arterijah.	Imenujemo ga tudi srčna kap.	Acute myocardial infarction
CVI	Cerebrovaskularni insult	Cerebrovaskularni insult ali možganska kap je nenadna motnja delovanja možganov zaradi nezadostne oskrbe s krvjo. Nastane lahko zaradi motnje dotoka krvi v možgane, običajno zaradi strdka v žili (ishemična možganska kap), ali zaradi krvavitve v možganih (hemoragična možganska kap).		Cerebrovascular insult
	Groba stopnja	Groba stopnja je podatek o številu primerov bolezni ali številu umrlih, preračunan na 100.000 oseb opazovane populacije.		Crude rate
	Starostna standardizacija	Starostna standardizacija je tehnika v epidemiologiji in demografiji, ki omogoča medsebojno primerjavo populacij z različnimi starostnimi strukturami.		Age standardization

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
SDR	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti	Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (angleško "standardized death rate" – SDR) je metoda direktne standardizacije, kjer se izračun stopnje umrljivosti na 100.000 prebivalcev, razdeljen po petletnih starostnih skupinah, umeri s preračunom na standardno populacijo, kar izniči razlike v populaciji glede starosti prebivalstva posameznih držav/regij/teritorija. Ta postopek omogoči neposredno primerjavo stopenj umrljivosti po posameznih državah, ne glede na razlike v starostni strukturi prebivalstva posamezne države.	Pri izračunu SDR se uporablja Evropska standardna populacija (ESP) Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 1976 (100.000 prebivalcev, razdeljenih po petletnih starostnih skupinah, razen delitve 0–5 let na 0 let, 1–4 let starosti, enotno za oba spola). Več informacij o Evropski standardni populaciji je dostopnih na spletnih straneh Svetovne zdravstvene organizacije: http://health.gov.ie/wp-content/uploads/2014/03/WHO-Standard-Popuation.pdf	Standardized death rate
BS	Bolniški stalež ali začasna odsotnost z dela	Bolniški stalež ali začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih zdravstveno upravičenih razlogov se v enakem pomenu opisuje tudi z izrazi absentizem, zdravstveni absentizem, bolniška odsotnost.	Podatki o začasni odsotnosti z dela med prebivalci Slovenije so vodeni v podatkovni zbirki "Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in drugih vzrokov", in sicer na podlagi "Potrdila o upravičeni zadržanosti od dela" (obr. BOL/03), ki ga je izdal pooblaščen izvajalec zdravstvenega varstva. Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/	Absenteeism from work
IO	Indeks onesposabljanja	Indeks onesposabljanja je število koledarskih dni nezmožnosti za delo na enega zaposlenega delavca v enem letu.	IO = število koledarskih dni nezmožnosti za delo / število zaposlenih	Index of temporary disability
PDČ	Polni delovni čas	Polni delovni čas šteje 40 delovnih ur na teden, razen kadar je z zakonom ali kolektivno pogodbo določeno drugače.	Po Zakonu o delovnih razmerjih polni delovni čas ne sme biti daljši od 40 ur na teden. Z zakonom oziroma kolektivno pogodbo se lahko kot polni delovni čas določi tudi čas, ki je krajši od 40 ur, vendar ne manj kot 36 ur na teden.	Full-time employment

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
CINDI	Raziskava Z zdravjem povezan življenjski slog (CINDI)	Raziskava Z zdravjem povezan življenjski slog je bila izvedena med odraslimi prebivalci Slovenije v letih 2001, 2004, 2008 in 2012. Njen namen je odkrivanje razširjenosti in medsebojne povezanosti dejavnikov tveganja za nenalezljive bolezni pri odraslih, in sicer glede kadilskih, pivskih, prehranjevalnih in gibalnih navad, pa tudi glede obnašanja v zvezi z varnostjo v cestnem prometu in glede koriščenja nekaterih zdravstvenih storitev. Na osnovi zbranih podatkov bo lažje oblikovati prihodnje programe za izboljšanje zdravja vseh prebivalcev Slovenije, podatki pa so v pomoč tudi pri smiselnem načrtovanju preventivnih zdravstvenih aktivnosti.	Okvir za pripravo vzorca je predstavljal Centralni register prebivalstva (CRP). Vzorec je pripravil Statistični urad Republike Slovenije na podlagi stratificiranega enostavnega slučajnega vzorčnega načrta (stratifikacija po regijah in tipu naselja). V vzorec za raziskavo v letu 2012 je bilo vključenih 16.000 prebivalcev Slovenije, ki so bili na dan začetka anketiranja (1. junija 2012) stari od 25 do vključno 74 let. Terenska faza ankete je potekala od 1. junija 2012 do konca septembra 2012. Pri analizi trendov so bili prebivalci v starosti 65 do 74 let, zaradi primerljivosti s podatki iz let 2001 in 2004 izključeni. Podatki za leta 2001, 2004, 2008 in 2012 so javno objavljeni v poročilu na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/sl/publikacije/izzivi-v-izboljsevanju-vedenjskega-sloga-in-zdravja-desetletje-cindi-raziskav-v-sloveniji	CINDI health monitor survey
ITM	Indeks telesne mase	Indeks telesne mase (ITM) je razmerje med telesno maso in kvadratom telesne višine, ki ga izrazimo v kg/m ² . Stanje hranjenosti pri odraslih se glede na indeks telesne mase deli v naslednje kategorije: do 18,4 podhranjenost, od 18,5 do 24,9 normalna hranjenost, od 25,0 do 29,9 čezmerna hranjenost, od 30,0 do 34,9 debelost I. stopnje, od 35,0 do 39,9 debelost II. stopnje, 40,0 in več izredna debelost (III. stopnje).	Pri ocenjevanju čezmerne hranjenosti in debelosti se uporablja indeks telesne mase, ki pa ne odraža dejanskega deleža telesne maščobe. Indeks telesne mase = telesna teža (kg) / telesna višina ² (m ²)	Body mass index (BMI)

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
	Specialistična ambulantna dejavnost	<p>Specialistična ambulantna dejavnost je zdravstvena dejavnost na sekundarni in terciarni ravni zdravstvenega varstva.</p> <p>Specialistična ambulantna dejavnost kot nadaljevanje oziroma dopolnitev osnovne zdravstvene dejavnosti obsega poglobljeno diagnostiko, zdravljenje bolezni ali bolezenskih stanj ter izvajanje ambulantne rehabilitacije.</p>	<p>Poglavje vključuje podatke o specialistični ambulantni dejavnosti na sekundarni in terciarni ravni, ki je dostopna z napotnico oz. v nekaterih primerih tudi brez napotnice. Vir podatkov so računalniško podprta poročila zunajbolnišnične zdravstvene statistike (ZUBSTAT). Poročajo javni in zasebni izvajalci specialistične ambulantne dejavnosti. Specialistično ambulantno dejavnost izvajajo bolnišnice, zdravstveni domovi, zdravilišča in zasebni zdravniki specialisti posameznih strok. Specialistična ambulantna dejavnost je izredno heterogena, v Sloveniji med regijami neenakomerno razvejena in zelo raznoliko organizirana.</p>	Out-patient specialist services
BO	Bolnišnična obravnava	<p>Bolnišnična obravnava je skupen izraz za vse obravnave v bolnišnični zdravstveni dejavnosti, od sprejema do odpusta, in pomeni skupek aktivnosti (opazovanje, diagnostika, zdravljenje in rehabilitacija), ki se nanašajo na zdravstveno oskrbo v stacionarni ustanovi (bolnišnici). Sem sodijo različne vrste bolnišničnih obravnav.</p>	<p>Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/.</p>	Hospital care
	Hospitalizacija (obrnava z nočitvijo)	<p>Hospitalizacija je neprekinjena, več kot 24 ur (ali vsaj preko noči) trajajoča obravnava pacienta v posteljni enoti bolnišnice. Začne se s sprejemom, nadaljuje z eno ali več epizodami zdravljenja in zaključi z odpustom. Izjemoma je hospitalizacija krajša kot 24 ur, če je bil pacient že prvi dan hospitalizacije premeščen v drugo bolnišnico ali če je v tem času umrl.</p>	<p>Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani NIJZ: http://www.nijz.si/.</p>	Hospitalisation
	Zunajbolnišnična obravnava	<p>Zunajbolnišnična obravnava je neprekinjena ambulantna zdravstvena obravnava pacienta (na primarni, sekundarni ali terciarni ravni zdravstvenega varstva), pri kateri izvajalec zagotavlja zdravstvene storitve, a ki ne vključuje nočitve v bolnišnici.</p>	<p>Zunajbolnišnična obravnava lahko poteka v zdravstveni in zobozdravstveni dejavnosti ter v drugih dejavnostih za zdravje (zdravstvena nega, patronažna dejavnost, fizioterapija itd.).</p>	Outpatient care

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

2.4.1 Graf 1: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija in EU, 1985–2014	2
2.4.1 Graf 2: Hospitalizacije ter obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija 2007–2016	4
2.4.1 Graf 3: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾ po spolu, Slovenija, 2001, 2012	10
2.4.1 Graf 4: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾ glede na ITM, Slovenija, 2012	10
2.4.1 Graf 5: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija, 2007–2016	12
2.4.1 Graf 6: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi bolezni srca in ožilja po statističnih regijah, Slovenija, 2007–2016	13
2.4.1 Graf 7: Starostno standardizirana stopnja umrljivosti (SDR) zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	14
2.4.1 Graf 8: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾ po statističnih regijah, Slovenija, 2012.....	20
2.4.1 Graf 9: Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po AMI¹⁾ po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015	23
2.4.1 Graf 10: Smrtnost v 30 dneh po vpisu v bolnišnico po CVI¹⁾ po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015	24

SEZNAM TABEL

2.4.1 Tabela 1: Umrli zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	3
2.4.1 Tabela 2: Hospitalizacije zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	5
2.4.1 Tabela 3: Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja v specialistični ambulantni dejavnosti po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	6
2.4.1 Tabela 4: Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu na primarni ravni¹⁾ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	7
2.4.1 Tabela 5: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾ po spolu, starosti, izobrazbi in indeksu telesne mase, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012	8
2.4.1 Tabela 6: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so v zadnjem tednu vzeli zdravilo za znižanje krvnega tlaka in ali zdravilo za znižanje holesterola v krvi po spolu, starosti in izobrazbi, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012	11
2.4.1 Tabela 7: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2016	12
2.4.1 Tabela 8: Umrli zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	15
2.4.1 Tabela 9: Hospitalizacije zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	16
2.4.1 Tabela 10: Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu zaradi bolezni srca in ožilja v specialistični ambulantni dejavnosti po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	17
2.4.1 Tabela 11: Obiski v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu na primarni ravni¹⁾ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2016	18
2.4.1 Tabela 12: Delež prebivalcev (25–64 let), ki so poročali o posameznih ugotovljenih dejavnikih tveganja in boleznih srca in ožilja¹⁾ po statističnih regijah, Slovenija, 2001, 2004, 2008, 2012	19
2.4.1 Tabela 13: Število koledarskih dni nezmožnosti za delo na zaposlenega (IO) za PDČ zaradi bolezni srca in ožilja po spolu in po statističnih regijah delodajalca ¹⁾ , Slovenija, 2016	21
2.4.1 Tabela 14: Hospitalizacija zaradi bolezni srca in ožilja po spolu, Slovenija in nekatere države EU, 2015	22